

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **L. B.**, zast. Mgr. Tomášem Krejčím, advokátem, se sídlem Špitálka 539/23e, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 4. 2023, č. j. MPSV-2023/84407-921, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2024, č. j. 41 A 15/2023-26,

t a k t o :

- I. V řízení o kasační stížnosti **se pokračuje.**
- II. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2024, č. j. 41 A 15/2023-26, **se zrušuje**
- III. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 14. 4. 2023, č. j. MPSV-2023/84407-921, a rozhodnutí Úřadu práce České republiky - Krajská pobočka v Brně ze dne 8. 2. 2023, č. j. 28532/23/VY, **se zrušují a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 4. 2023, č. j. MPSV-2023/84407-921, ve výši **4.719 Kč** k rukám zástupce žalobkyně advokáta Mgr. Tomáše Krejčího do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalobkyně jakožto nájemkyně užívající k trvalému bydlení stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci požádala o přiznání příspěvku na bydlení, a to ode dne 8. 10. 2022. Úřad práce České republiky - Krajská pobočka v Brně rozhodnutím ze dne 8. 2. 2023, č. j. 28532/23/VY, žalobkyni příspěvek na bydlení nepřiznal, neboť nedošlo k naplnění podmínky stanovené v § 24a odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění účinném do 31. 12. 2022 (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), podle které může být příspěvek přiznán pouze vlastníkovi stavby pro individuální či rodinnou rekreaci. Odvolání žalobkyně proti rozhodnutí úřadu práce žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 4. 2023, MPSV-2023/84407-921, zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji rozsudkem ze dne 27. 3. 2024, č. j. 41 A 15/2023-26, zamítl jako nedůvodnou. Krajský soud dal zapravdu správním orgánům, že příspěvek na bydlení podle § 24a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře lze přiznat pouze vlastníkovi užívajícímu k trvalému bydlení stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci, a nikoli nájemci. K tomu dodal, že s ohledem na projevený záměr zákonodárce při přijímání dotčené právní úpravy nebyl nájemce, resp. nikdo další kromě vlastníka do okruhu oprávněných osob zařazen úmyslně, a to konkrétně s cílem minimalizovat nadužívání příspěvku. Jedná se tak o vědomou mezeru v zákoně, a proto zde není žádný prostor pro dotváření práva soudem. Vyloučení nájemce z okruhu oprávněných osob zároveň neshledal krajský soud diskriminačním, resp. protiústavním podle čl. 1 ani čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Pro zjištění (ne)porušení rovného zacházení podle čl. 1 Listiny použil test vymezený Ústavním soudem v nálezu ze dne 22. 1. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 32/17 (bod 69). V rámci jeho čtvrtého kroku, kdy je ověřováno, zda předmětné rozdílné zacházení není projevem libovůle, tedy že má legitimní cíl a napadená zákonná ustanovení jsou s to jej dosáhnout, shledal, že o libovůli zákonodárce nejde. Vycházel přitom z porovnání řešeného příspěvku na bydlení s doplatkem na bydlení podle § 33 a násl. zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), který podle krajského soudu byl inspirací zákonodárci při přijímání dotčené právní úpravy a který je poskytován rovněž pouze vlastníkům staveb pro individuální či rodinnou rekreaci (§ 33a odst. 4). V minulosti byl tento doplatek hojně zneužíván, a to zejména pronajímateli ubytoven, a proto krajský soud spatřil v zabránění nadužívání příspěvku na bydlení legitimní důvod pro omezení jeho poskytování také pouze na vlastníky daného typu staveb.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost, v níž Nejvyššímu správnímu soudu navrhla, aby věc předložil Ústavnímu soudu, případně aby zrušil rozsudek krajského soudu, a to společně s rozhodnutími správních orgánů.

[4] Stěžovatelka namítá, že znění § 24a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře je projevem libovůle zákonodárce. Zpochybňuje dovození jejího opodstatnění krajským soudem, neboť

pokračování

zákonodárce má při vytváření právní úpravy sám její podobu odůvodnit způsobem, který bude pochopitelný.

[5] Stěžovatelka nesouhlasí ani s krajským soudem učiněným porovnáním příspěvku na bydlení s doplatkem na bydlení. Dotčená právní úprava příspěvku na bydlení byla přijata pouze na přechodné období (původně pouze na rok 2022, později prodlouženo i na rok 2023, poté bez časového rámce). Jejím primárním cílem bylo pomoci lidem při skokovém zdražení energií a potravin. Doplatek na bydlení má jiný účel a je poskytován až v případě, kdy dotyčnému nepostačuje poskytnutí právě příspěvku na bydlení. Stěžovatelka nepopírá, že v minulosti docházelo ke zneužívání doplatku na bydlení ze strany pronajímatelů, kdy byly jimi pronajímány k bydlení nevhodné prostory za nepřiměřené nájemné. Aby tomu v případě doplatku na bydlení i příspěvku na bydlení nedocházelo, stanovil zákonodárce podmínky na standard stavebně technického provedení a vybavení bydlení. Pokud tedy stavba pro individuální či rodinnou rekreaci splňuje požadavky podle § 24a odst. 2 zákona o státní sociální podpoře (což v daném případě splňuje - viz sdělení Úřadu městské části města Brna, Brno-Bystrc ze dne 13. 12. 2022, č. j. 22-18335/SU/FOL), a tedy blíží se svou kvalitou bydlení v bytu, není důvod činit mezi nájemci těchto staveb a jejich vlastníky či nájemci bytů ohledně příspěvku na bydlení rozdíl. Navíc příspěvek na bydlení se nevztahuje na ubytovací zařízení, v souvislosti s nimiž podle krajského soudu ke zneužívání doplatku docházelo. Použité srovnání tudíž není přílehlavé ani důvodné. Ustanovení § 24a zákona o státní sociální podpoře proto stěžovatelka považuje za rozporné s ústavním pořádkem České republiky.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu, přičemž ohledně tvrzení stěžovatelky odkázal na své vyjádření k žalobě. Navrhl zároveň, aby Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

III. Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění účinném do 31. 12. 2025 (dále jen „s. ř. s.“), podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly uplatněny v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Stěžovatelka podala kasační stížnost z důvodu *tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*, který je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[8] Podle § 24a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, *nárok na příspěvek na bydlení pro období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022 má též vlastník, který užívá k trvalému bydlení stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci, splňuje-li podmínky podle § 24 odst. 1. Ustanovení § 24 odst. 2 vět první a druhé, odst. 3 a 4 se použijí obdobně. Pro stanovení výše nákladů na bydlení a normativních nákladů na bydlení se použijí obdobně ustanovení § 25 až 27 určená pro vlastníky bytů.*

[9] Podle čl. 1 Listiny *lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné a nezrušitelné.*

[10] Nejvyšší správní soud při projednávání věci dospěl k závěru, že § 24a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře je v rozporu s principem rovnosti v právech ve smyslu čl. 1 Listiny, neboť se oproti vlastníkům nevztahuje na nájemce užívající k trvalému bydlení stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci. Usnesením ze dne 28. 11. 2024, č. j. 4 Ads 65/2024-30, proto podle § 48 odst. 1 písm. a) s. ř. s. řízení o kasační stížnosti přerušil a v návrhu ze dne 16. 12. 2024, č. j. 4 Ads 65/2024-34, Ústavnímu soudu navrhl vyslovení protiústavnosti § 24a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře.

[11] Ústavní soud nálezem ze dne 10. 12. 2025, sp. zn. Pl. ÚS 38/24, ve výroku I. návrh Nejvyššího správního soudu na vyslovení protiústavnosti zamítl. V (interpretativním) výroku II. pak nicméně konstatoval, že: „*Ústavní požadavek rovného zacházení v souvislosti s právem na bydlení plynoucí z čl. 1 ve spojení s čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod vyžaduje, aby § 24a odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 17/2022 Sb., zákona č. 456/2022 Sb. a zákona č. 407/2023 Sb., byl vykládán tak, že umožňuje přiznat nárok na příspěvek na bydlení také nájemci, který užívá k trvalému bydlení stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci.*“ Ústavní soud tímto vysvětlil (závazně určil), jak má být předmětné zákonné ustanovení vůči nájemcům staveb určených k individuální či rodinné rekreaci vykládáno.

[12] Vzhledem k tomu, že odpadl důvod přerušení řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 48 odst. 6 s. ř. s. o jeho pokračování.

[13] V nyní projednávané věci byla mezi stranami sporná jediná právní otázka, a to zda § 24a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře umožňuje přiznat nárok na příspěvek na bydlení také nájemci, který užívá k trvalému bydlení stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci. Žalovaný zastával názor, že tomu tak není, přičemž tomuto názoru přisvědčil i krajský soud. Uvedenou právní otázku plně zodpověděl Ústavní soud v citovaném nálezu, kde uvedl, že názor žalovaného a krajského soudu je chybný. Platí tedy naopak, že § 24a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře umožňuje přiznat nárok na příspěvek na bydlení také nájemci daného typu staveb, tzn. i stěžovatelce. Pro stručnost Nejvyšší správní soud v podrobnostech odkazuje právě na citovaný nálezu, který je podle čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky závazný pro všechny orgány i osoby.

[14] Lze tedy shrnout, že krajský soud posoudil uvedenou právní otázku nesprávně, v důsledku čehož byl naplněn důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. zrušil. Vzhledem k tomu, že krajský soud by v novém žalobním řízení musel vzhledem k citovanému nálezu

pokračování

Ústavního soudu žalobou napadené rozhodnutí zrušit, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že povaha věci umožňuje, aby o žalobě sám rozhodl. Proto podle § 110 odst. 2 písm. a), § 78 odst. 1 věty první, odst. 3 a 4 s. ř. s. současně se zrušením napadeného rozsudku zrušil pro nezákonnost také rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný podle § 110 odst. 2 písm. a) a § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušovacím rozsudku.

[16] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že postupuje podle odstavce druhého téhož ustanovení, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, a proto má vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, a to jak v řízení před krajským soudem, tak v řízení o kasační stížnosti.

[17] Uplatněné náklady stěžovatelky tvoří odměna jejího zástupce za tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a podání kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění účinném do 31. 12. 2024 (advokátní tarif), ve spojení s § 15 advokátního tarifu, která činí 3 x 1.000 Kč (§ 9 odst. 2 a § 7 bod 3 advokátního tarifu). Zástupci stěžovatelky rovněž náleží paušální náhrada hotových výdajů za tyto právní úkony, tzn. 3 x 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 12. 2024). Zástupce stěžovatelky doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, jeho odměna a náhrada hotových výdajů se tudíž podle § 57 odst. 2 s. ř. s. zvyšuje o částku 819 Kč odpovídající této dani (21 %), a činí tak celkem 4.719 Kč. Uvedenou částku je povinen žalovaný zaplatit k rukám zástupce stěžovatelky do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. ledna 2026

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu